

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

Силабус курсу
«УРБАНІСТИЧНЕ ГЕОПЛАНУВАННЯ»

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин - 90; залікових модулів - 1; змістовних модулів - 3
Семестр, Рік	2 / 1
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Шашеро Антоніна Миколаївна; кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
Контактний телефон	0482687693
E-mail:	laboratorygis@ukr.net
Робоче місце	кафедра економічної та соціальної географії і туризму
Консультації	очні консультації: середа з 14.00-15.00

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися наступним чином:
e-mail: laboratorygis@ukr.net, Viber, Telegram, Google Classroom, Zoom/
телефон: 0482687693
аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предмет вивчення дисципліни - «Урбаністичне геопланування» є ідея вирішення проблем об'ємно-просторового і територіального розвитку міст і регіонів, реконструкції міських територій, збереження пам'яток архітектури та містобудування, покращення міського середовища в умовах сталого розвитку міст. У міському середовищі найбільш гостро проявляються всі соціальні проблеми і протиріччя. Тому першочерговими містобудівними завданнями є вивчення закономірностей і тенденцій розселення, функціонування різних містобудівних об'єктів, міських транспортних систем. Технологічні потреби глобальної економіки різко змінюють характер, вимагаючи, щоб сучасні науковці володіли набагато ширшим спектром ключових компетенцій.

Пререквізити і постреквізити курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу «Урбаністичне геопланування» є однією з професійно орієнтованих дисциплін, що викладаються майбутнім фахівцям з географічних основ природокористування та регіонального і муніципального розвитку. На базі отриманих знань з дисциплін: «Економіка природокористування», «Економічна і соціальна географія світу», «Основи регіональної економіки», «Основи суспільної географії»; «Геодемографія» і т.д. закладається підґрунтя розуміння такого складного соціально-економічного процесу, як впорядкування територій міст та приміських зон для сталого розвитку регіонів.

Мета курсу «Урбаністичне геопланування» є вивчення принципів та правил розпланування території сучасного міста; та приміських зон як важливої сфери науково-дослідної та проектно-планувальної діяльності. Вивчення теоретико-методологічних основ та набуття практичних навичок дослідження територіальної організації в межах міських та приміських територій. Дана дисципліна спрямована на розуміння пріоритетних напрямків сучасної вітчизняної суспільної географії. Одним з яких на даний час є планування територій (геопланування) на різних рівнях. Визначення концепції урбанізації.

Проблем і принципів формування міського середовища. Визначення ролі міст в загальній системі розселення населення України.

Завдання дисципліни:

- отримати загальне уявлення про усю сукупність проектно-планувальних робіт, а також визначити роль і місце в цій сукупності урбаністичного геопланування;
- знати теоретичні, методичні і прикладні аспекти планування території населених пунктів (міст);
- вміти оцінювати можливості геопланувальних розробок в сучасних соціально-економічних умовах для поліпшення стану та сталого розвитку міських територій;
- навчитись використовувати на практиці основи геопланувальні прийоми; засвоїти прийоми основ проектування житлового району, житлового комплексу (мікрорайону), ландшафтно-рекреаційної зони, організації транспортного і пішохідного руху в житловому районі, мікрорайоні, інфраструктура житлового району, мікрорайону

Очікувані результати. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** передові концепції, методи науково-дослідної та професійної діяльності на межі предметних областей планування урбанізованих територій; основні елементи, теоретичні основи формування та планування функціонування територій різного функціонального навантаження; роль географічної науки в планувальних дослідженнях; зміст і структуру робіт зі складання схем і проектів районного планування; етапність і послідовність виконання проектно-планувальних робіт при розробці Генеральних планів міст; особливості та проблеми планування різних функціональних зон у містах; особливості та проблеми планування приміських зон.

вміти: виявити основні проблеми і диспропорції в соціально-економічному розвитку урбанізованих територій; оцінити значення окремих факторів для можливостей перспективного розвитку урбанізованих територій; розробляти основні положення схеми планування населеного пункту в межах планувального району; застосувати отримані знання на практиці і розробити змістовні рекомендації щодо перспектив сталого та збалансованого розвитку урбанізованої території.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі: лекцій (20 год.) та практичних занять (10 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні - розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні - демонстрація, ілюстрація; семінарські-дискусійні заняття тощо.

За характером логіки Пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Зміст навчальної дисципліни (перелік тем (загальні блоки))

Змістовий модуль 1. Історичний та науковий розвиток планування територій.

Тема 1. Наукові, методологічні і методичні засади планування територій.

Тема 2. Планування територій як предмет географічних досліджень. Взаємозв'язок з іншими науками.

Тема 3. Світовий досвід, передумови виникнення і історичний розвиток містобудування.

Змістовний модуль 2. Сучасні напрямки планування урбанізованих територій.

Тема 4. Просторова організація населення. Розвиток мережі поселень.

Тема 5. Типізація та класифікація населених місць. Особливості проектування.

Тема 6. Функціонально-територіальна структура міста.

Тема 7. Планувальна структура міста та архітектурна композиція міста. Форми планів міст.

Змістовний модуль 3. Планування та проектування різних за функціями зон.

Тема 8. Селітебна зона міста. Формування суспільних центрів.

Тема 9. Ландшафтно-рекреаційні зони міст та їх планування.

Тема 10. Генеральні плани міст.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю

Усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування. Письмовий контроль у вигляді модульних контрольних робіт, самостійних письмових робіт, поточного та підсумкового тестування. Поточне оцінювання, тестування, оцінка за індивідуальну науково-дослідну роботу, **іспит**.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль за дисципліною – **іспит**. Іспит складає студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 70 балів.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для іспиту (70) допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання МК, за яку отримана незадовільна оцінка.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Форма для іспиту

Поточний та періодичний контроль										Індивідуальне самостійне завдання	Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2				Змістовний модуль 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	1-15	20	100
Контрольна робота за змістовним модулем 1 (1-5)			Контрольна робота за змістовним модулем 2 (1-5)				Контрольна робота за змістовним модулем 3 (1-5)-					

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Перелік рекомендованої літератури

Основна література

1. Безлюбченко О.С. Завальний О. В., Черноносова Т. О. Планування благоустрій міст: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2011. 191 с.

2. Берданова О.В. Вакуленко В.М. . Стратегічне планування регіонального розвитку: навч. посібник. Київ: НАДУ, 2007. 96 с.
3. Регіональне планування: теорія і практика / за ред. І. О. Фоміна. Київ: Логос, 2003. 246 с.
4. Карпіщенко О. І. Іляшенко К. В., Карпіщенко О.О. Стратегічне планування : навч. посіб. Сум: Сумський державний університет, 2013. 446 с.
5. Палеха Ю. М.. Регіональне планування: методичний посібник. Київ: Логос, 2020. 224.с
6. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / Берданова О. В., Вакуленко В. М., Валентюк І. В., Ткачук А. Ф. Київ, 2017. 121 с.
7. Топчієв О.Г. Мальчикова Д. С. Планування території: навч. посіб. Херсон: Грінь Д. С. , 2014. 268 с.
8. Топчієв О.Г., Сич В.А., Шашеро А.М. Концепція каркасів антропогенно-техногенних навантажень. *Український географічний журнал*. 2019. № 2 С. 18-26 (Scopus)
9. Шашеро А.М., Тригуб В.І. Рекреаційні землі в планувальних розробках сьогодення. *Вісник Одеського національного університету. Серія Географічні та геологічні науки*. Одеса, 2021. Том 26, Вип. 2 (39). С. 119 -134.
10. Шашеро А.М. Правовий режим земель рекреаційного призначення Доповіді 75-ої звітної інтернет-конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників (Одеса, 25-27 листопада 2020 р.) дистанційно на платформі ZOOM 26 листопада 2020 р.

Додаткова література:

1. Берданова О., Вакуленко В., Тертичка В. Стратегічне планування: навчальний посібник. Львів: ЗУКЦ, 2008. 138 с.
2. Дробенко Г.О., Брусак Р.Л., Свірський Ю.І. Стратегічне планування розвитку територіальних громад. Львів: СПОЛОМ, 2001. 118 с.
3. Запотоцька В., Гнатюк С. Житлова субурбанізація: практики трансформацій на прикладі міста Ірпінь. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія Географія*. 2021. Вип. 1/2(78/79). С 32-39. DOI: <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2021.78-79.5>
4. Запотоцька В. Ціноутворення на регіональних ринках житла, теоретичний та прикладний аспект. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Географія*. 2017. Вип. 66 (1), 67 (2). С.138-146. DOI: <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2017.66.23>
5. Zapototskyi S. P., Zapototska V. A. Modern revitalization of Kyiv. *National Interest academic journal*. 2021. No. 3. P.12-18. <https://sc01.tcithaijo.org/index.php/NIT/login>
6. Інструменти регіонального розвитку в Україні: навч. посіб. / за ред. Берданової О. В., Вакуленка В. М. Київ: НАДУ, 2013. 310 с.
7. Карий О. Стратегічне планування розвитку міста. Львів: ЗУКЦ, 2007. 317 с.
8. Куйбіда В.С., Білоконь Ю.М. Територіальне планування в Україні: європейські засади та національний досвід. Київ: Логос, 2009. 108 с.
9. Планування місцевого сталого розвитку: Посібник з формулювання стратегії місцевого сталого розвитку. К.: ПРООН, Муніципальна програма сталого розвитку, 2005. 67 с.
10. Куйбіда В. С., Негода В. А., Толкованов В. В. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи. Київ: Крамар, 2009. 170 с.
11. Олійник Я. Б., Запотоцький С. П., Запотоцька В. А. Ринок житла Київського регіону: суспільно-географічний вимір : монографія. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2019. 172 с.
12. Розроблення та впровадження стратегічного плану розвитку регіону: практичний посібник / за ред. Санжаровського І. Київ: К.І.С, 2008. 214 с.

Самостійна робота студентів

Самостійна робота (СР) студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від

студента систематичну самостійну роботу. Самостійна робота може бути оцінена від 1 до 20 балів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

● **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

● **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з деканатом та керівником курсу. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (poloz-org-osvit-process_2022.pdf (onu.edu.ua)).

У випадку відсутності здобувача на практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання студента відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.